

Factsheet | Nederlandse wetgeving

Oktober 2015

Deze factsheet maakt onderdeel uit van het factsheet-dossier essentiële eisen. In deze factsheet vindt u informatie over de Europese Richtlijn voor verpakkingen en de essentiële eisen. Daarnaast wordt er ingegaan op de Nederlandse wet- en regelgeving, bestaande uit het Besluit Beheer Verpakkingen, de Raamovereenkomst Verpakkingen en bijbehorend Addendum.

Figuur 1 - Ladder van Lansink²

Europese Richtlijn

Op 20 december 1994 hebben het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie de Richtlijn 94/62/EG¹ (hierna: Richtlijn) over verpakkingen en verpakkingsafval vastgesteld. Het doel van de Richtlijn is om gebruik van verpakkingsmateriaal te beperken en om recycling, hergebruik en andere vormen van nuttige toepassing van verpakkingsafval te bevorderen. Het storten van verpakkingsafval is hierbij de laatste optie² (zie figuur 1). In Nederland wordt bijna geen verpakkingsafval meer gestort³. Elke lidstaat in de EU dient de Richtlijn te implementeren in eigen wetgeving. In de Richtlijn wordt ingezet op verduurzaming van verpakkingen, waarvan de verduurzamingsmaatregelen zijn vastgelegd in de essentiële eisen. Ook worden er percentages voorgeschreven voor het minimale hergebruik van de materialen in verpakkingsafval. Dat percentage geldt per materiaal (zie tabel 1^{1,3,4}).

Besluit Beheer Verpakkingen

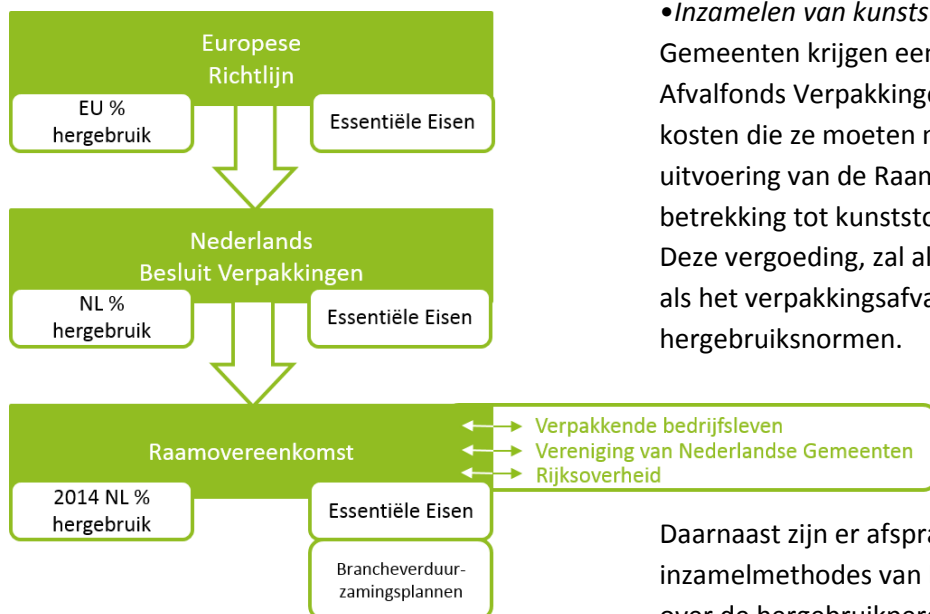
Naar aanleiding van de Richtlijn is in Nederland het Besluit Beheer Verpakkingen⁵ (hierna: Besluit) opgesteld. In het Besluit zijn ook de essentiële eisen vastgelegd voor de verduurzaming. De minimale percentages voor hergebruik van verpakkingsmaterialen in Nederland zijn hoger vastgesteld in het Besluit, dan de percentages die zijn opgenomen in de Richtlijn (tabel 1).

Materiaal	Doelstellingen Europa vanaf 2005	Doelstellingen Nederland 2005-2012	Resultaten Nederland 2013	Doelstellingen Nederland 2013-2022
Glas	60%	90%	79%	90%
Papier/Karton	60%	75%	89%	75%
Hout	15%	25%	22%	43%
Metaal	50%	85%	93%	85%
Kunststof	22,5%	42%	46%	51%

Tabel 1 - Percentages hergebruik per materiaal^{1,3,4}

Raamovereenkomst

In Nederland zijn er tussen de Rijksoverheid, het verpakkende bedrijfsleven en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (hierna: de drie partijen) afspraken gemaakt over de uitvoering van Besluit. Deze afspraken zijn vastgelegd in de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022⁶ (hierna: Raamovereenkomst). Een aantal afspraken uit de Raamovereenkomst zijn wettelijk vastgesteld in het Besluit. Naast de Raamovereenkomst is er een aanvullend document met afspraken opgesteld, het Addendum⁷.

Figuur 2 - De relatie tussen Europese Richtlijn, het Besluit Verpakkingen en de Raamovereenkomst.

Afspraken

De afspraken in de Raamovereenkomst en het Addendum gaan samengevat over de volgende punten:

- *Financieringsstelsel*

Het verpakkende bedrijfsleven zorgt voor een robuust en toereikend financieringsstelsel dat voorziet in een fonds (Afwalffonds Verpakkingen), opgebouwd uit afvalbeheersbijdragen die op basis van een algemeen verbindend verklaarde overeenkomst worden geheven, waaruit alle benodigde activiteiten voor het uitvoeren van de raamovereenkomst betaald worden. Dit fonds is toereikend voor deze activiteiten en kent geen beperking voor de hoeveelheid in te zamelen materiaal.

- *Te behalen doelen voor hergebruik van materialen.*

Per materiaal wordt vastgelegd hoeveel procent van het totaal verpakkingsmateriaal wat op de markt gebracht wordt hergebruikt dient te worden. (Zie tabel 1.)

- *Inzamelen van kunststof.*

Gemeenten krijgen een vergoeding vanuit het Afvalfonds Verpakkingen, voor alle benodigde kosten die ze moeten maken voor de uitvoering van de Raamovereenkomst met betrekking tot kunststof verpakkingsafval. Deze vergoeding, zal alleen gegeven worden als het verpakkingsafval voldoet aan hergebruiksnormen.

Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de inzamelmethodes van kunststof. Bijvoorbeeld over de hergebruikpercentages wanneer een gemeente veranderd van bronscheiding naar nascheiding, mag de hoeveelheid hergebruik niet terugvallen ten opzichte van het niveau van 2012.

- *Statiegeld.*

Als door het verpakkende bedrijfsleven aan alle prestatiegaranties in de Raamovereenkomst (Artikel 11) is voldaan, is de afspraak dat het statiegeldsysteem op grote PET flessen wordt vrijgegeven. In juni 2015 is door Inspectie Leefomgeving en Transport geconstateerd⁸ dat er niet is voldaan aan de prestatiegaranties. Daarom heeft staatssecretaris Mansveld van Infrastructuur en Milieu besloten om het statiegeldsysteem op grote PET flessen niet vrij te geven⁹.

- *Zwerfafval.*

Er wordt jaarlijks 20 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de aanpak van zwerfafval. Gemeenten bepalen de invulling van de besteding van dat bedrag, en doen hier achteraf jaarlijks verslag van aan het verpakkende bedrijfsleven. Daarnaast

continueert het verpakkende bedrijfsleven haar activiteiten zoals die bestaan onder Nederland Schoon.

- *Kennisinstituut Duurzaam Verpakken.*

Het opzetten van een onafhankelijk en deskundig kennisinstituut (KIDV) om de verduurzamingsagenda vast te stellen. Daaraan nemen wetenschappers deel en vertegenwoordigers van de drie partijen. Dit instituut voert onderzoek uit en stelt de hoogst haalbare doelen vast voor verduurzaming van verpakkingen op basis van de brancheverduurzamingsplannen.

- *Verduurzamingsagenda.*

Deze agenda wordt opgesteld door het KIDV en bevat concrete en afrekenbare doelen om verdere verduurzaming van verpakkingsmaterialen te realiseren.

- *Brancheverduurzamingsplannen.*

In de raamovereenkomst is afgesproken dat branches verduurzamingsplannen (in het addendum preventieplannen genoemd) voor verpakkingen opstellen met hoogst haalbare doelen. Het doel van deze brancheverduurzamingsplannen is het stimuleren van verduurzaming van verpakkingen bij het bedrijfsleven. Het KIDV toetst deze plannen en stelt de hoogst haalbare doelen vast.

Verpakkingsafval in Nederland

In Artikel 5 van het Besluit is vastgelegd dat de producent of importeur zorg draagt voor de gescheiden inname of de inname en nascheiding van het verpakkingsmateriaal van de verpakte producten die zij op de markt brengen. Dit wordt producentenverantwoordelijkheid voor

verpakkingen genoemd. Producenten en importeurs die jaarlijks meer dan 50.000 kilogram aan verpakkingen op de Nederlandse markt brengen, zijn verplicht om een jaarlijkse afvalbeheersbijdrage te betalen aan het Stichting Afvalfonds Verpakkingen (hierna: Afvalfonds). Deze verplichting is vastgelegd in de algemeen verbindend verklaarde afvalbeheersbijdrageovereenkomst verpakkingen¹⁰. Met deze bijdrage bekostigt het Afvalfonds de inzameling en recycling van verpakkingsafval en andere activiteiten zoals genoemd in de Raamovereenkomst, zoals voor de aanpak van zwerfafval. Gemeenten zijn uit hoofde van de wet Milieubeheer (Artikel 10.21)¹¹ verplicht tot het inzamelen van huishoudelijk verpakkingsafval. Zij krijgen hiervoor een vergoeding van het Afvalfonds.

Meer Informatie

In deze serie zijn de volgende factsheets verschenen:

- [Introductie | Eisen aan verpakkingen](#)
- [Factsheet | Nederlandse Wetgeving](#)
- [Factsheet | Essentiële eisen](#)
- [Factsheet | Zware metalen in verpakkingen](#)
- [Factsheet | Identificatie van verpakkingen](#)
- [Handreiking | Proces essentiële eisen](#)
- [Achtergrond | Handhaving essentiële eisen](#)

U kunt de factsheets downloaden op de site van het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken, www.kidv.nl (Kennis – Factsheets).

Bronnen

¹ Europese Richtlijn 94/62/EG

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994L0062&from=NL>

² De Kracht van de Kringloop - Geschiedenis en toekomst van de Ladder van Lansink

Ad Lansink en Hannel de Vries - in het Veld

ISBN 978 90 8947 063 8

³ Monitoringsrapport Nedvang 2013

http://www.nedvang.nl/uploads/Monitoring_Verpakkingen_-_Resultaten_2013.pdf

⁴ Monitoringsrapport Verpakkingen Nedvang 2012

http://www.nedvang.nl/uploads/Monitoringsrapport_verpakkingen_2012.pdf

⁵ Besluit beheer verpakkingen papier en karton 2005

http://wetten.overheid.nl/BWBR0018139/geldigheidsdatum_23-04-2013

Besluit beheer verpakkingen 2014 (met een aantal afspraken uit de Raamovereenkomst)

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2014-409.html>

(Zie de nota van toelichting voor de aanleiding, hoofdlijnen, betrokkenen en probleemomschrijving bij het opstellen van het Besluit)

⁶ Raamovereenkomst verpakkingen 2013

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/01/24/raamovereenkomst-verpakkingen.html>

⁷ Addendum Raamovereenkomst Verpakkingen

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/vergaderstukken/2013/01/24/addendum-raamovereenkomst-verpakkingen-over-de-aanpak-van-de-dossiers-verpakkingen-en-zwerfafval-voor-de-jaren-2013-t-m-2022.html>

⁸ Tweede Monitoring Prestatiegaranties Raamovereenkomst Verpakkingen

<http://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=dc102ff4-24f9-45e4-a08f-0866b922e0d1&title=Tweede%20Monitoring%20Prestatiegaranties%20Raamovereenkomst%20Verpakkingen.pdf>

⁹ Brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer betreft Verpakkingsbeleid

Landelijk afvalbeheersplan

<http://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=44e8d224-275b-41f4-b7a7-6de602047390&title=Versterking%20uitvoering%20Raamovereenkomst%20Verpakkingen%20en%20afhandeling%20openstaande%20moties%20en%20toezeggingen.pdf>

¹⁰ Afvalbeheersbijdrageovereenkomst Verpakkingen

http://www.afvalfondsverpakkingen.nl/fileadmin/downloads/20121004_Afvalbeheersbijdrageovereenkomst_zonder_handtekeningen.pdf

Kennisgeving van het algemeen verbindend verklaren van de Overeenkomst inzake de afvalbeheersbijdrage voor verpakkingen, Agentschap NL

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2012-26296.html>

¹¹ Wet Milieubeheer

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0003245/>

Disclaimer. Aan het opstellen van deze factsheet heeft het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken de grootst mogelijke zorg besteed. Aan de teksten kunnen geen rechten worden ontleend.